

IJSVOGELWERKGROEP ALKMAAR e.o. JAARVERSLAG 2012 KNNV afd. regio Alkmaar; VWG-Alkmaar e.o; IVN Noord-Kennemerland

Inleiding:

Tot eind januari 2012 was er niets aan de hand. ijsvogels werden veel gemeld (in heel Noord –Holland 277) en in de tuin van de Hortus Alkmaar waren op 10 januari de ijsvogels zelfs al aan het baltsen. Dat hadden we nog niet eerder meegemaakt. Maar toen viel de winter in en het was lang niet zo koud geweest. Kenmerkend voor deze maand was het bijzondere verschil tussen de temperatuur in de eerste en de tweede helft van de maand. meer dan 35 gr. De maand begon extreem koud. De eerste decade (dag 1 tot en met 10) in De Bilt behoorde met -6,9 °C tot de tien koudsten ooit. Van 30 januari tot en met 8 februari was er bovendien sprake van de 33e officiële koudegolf sinds 1901. Op een aantal plaatsen kwam het deze maand op vijf dagen tot zeer strenge vorst (temperatuur beneden de -15,0 °C). De landelijk laagste temperatuur werd gemeten in Lelystad op 4 februari: -22,9 °C. De gure oostenwind liet de gevoelstemperatuur soms dalen tot beneden de -25 graden. Dergelijke gevoelstemperaturen komen slechts eens in de 30 jaar voor. Wind en sneeuw verhinderden nog net een Elfstedentocht. Dat was jammer maar de ijsvogelpopulatie is in die ruime 2 weken waarschijnlijk met 80% gekrompen. Aan het zeer koude weer kwam op 12 februari een eind.

Het aantal waarnemingen binnen de datumgrenzen in ons werkgebied (van 1 april tot 15 mei) op www.waarneming.nl waren er maar 3 meldingen tegenover 6 meldingen van vorig jaar. de VWG Amsterdam geeft op 15 mei door dat er maar 2 territoria zijn. In juni niets en vanaf juli steeds meer. Voor heel Noord Holland lopen de meldingen op van 85 in augustus, naar 145 in september en nog 110 meldingen in oktober. In augustus werden ook in onze regio weer meldingen doorgegeven vanuit de Kleimeer, de Bergermeer en vanaf september ook in Alkmaar, Bergen, Egmond, Heiloo en Castricum.

Werkzaamheden:

Samen met de leden van de ijsvogelwerkgroep waren ook dit jaar de gemeentemensen van Alkmaar weer erg actief en werden de bestaande wanden gefatsoeneerd. In Langedijk is door Ger Molenaar, Gerard Langedijk en mijzelf met behulp van bewoners een nieuwe ijsvogelwand aangelegd. vooral Peter Stoop, Hans Schouten, Arjen Dekker en ikzelf hebben in Alkmaar zuid en Heiloo onze best gedaan. Henk Schneider en Sipke Gongrijp deden dat voor de Egmonderhout en wanden in Alkmaar Noord, Auke Burrie in Heerhugowaard, Rob Monsees en ikzelf nog in Bergen bij een nieuw natuurgebied in wording.

De resultaten en de activiteiten per gemeente

! Gemeente Alkmaar.

de tuin van de hortus Alkmaar moest dit jaar helaas zonder ijsvogels stellen. Gelukkig hadden we wel ander leuk succes. Een sperwer die in het bosgedeelte van de tuin broedde heeft 4 jongen grootgebracht. En vanaf augustus werden regelmatig weer ijsvogels gezien.

De enige locatie in Alkmaar waar een paar ijsvogels de winter doorkwamen was de Egmonderhout. Het gehele voorjaar zijn gezien en gemeld. Een broedpoging in een wortelkluif van een populier is waarschijnlijk verstoord. Waar ze uiteindelijk hun jongen grootbrachten is niet helemaal duidelijk geworden. Aan de noordkant achter de Vrijheidskerk hield het stel zich vaak op. Maar aan de zuidkant bij het honkpad waren ze ook regelmatig. Dat er in vanaf augustus toch overal in de regio ijsvogels opdoken zou toch moeten duiden op broedsucces in de buurt.

Hierbij een melding van Henk Schneider van 10 maart:

Hoi Rutger,

Ben niet in de gelegenheid vanmiddag mee te gaan. Zelf druk doende geweest met de wand achter de Vrijheidskerk.

Gisteren en eergisteren, ben er wel tevreden over.

Een leuke bijzonderheid dat dinsdag j.l. daar wederom weer een ijsvogel is gesignaleerd zittend op een tak. Eerder had ik al doorgegeven, twee vogels, twee weken vóór de vorstperiode, maar ook tijdens de vorst vissend boven een wak, een plek die de hele vorstperiode is open gebleven.

De ijsvogel van dinsdag j.l. vonden het echtpaar v.d. Orde, dat dat een grotere ijsvogel was in hun beleving, Lijkt mij stug, ga wel regelmatig monitoren.

Vriendelijke groet,

Henk Schneider

! Gemeente Bergen

Via diverse mensen waaronder Jan en Carina zijn aan mij mondeling in het vroege voorjaar waarnemingen doorgegeven. Jan had er 1 op 22 maart. dat is dus binnen de datumgrenzen. Uiteindelijk is geen broeden vastgesteld.

Gemeente Heiloo

helaas geen meldingen binnen de datum grenzen/. dat is hetzelfde voor Heerhugowaard, Castricum en Obdam.

! Gemeente Langedijk

Hoewel in de winter regelmatig ijsvogels zijn gemeld bij de Kleimeer en zelfs binnen de datumgrenzen (15-4 door Erwin van Saane) lijkt daar toch niet echt een territorium te zijn geweest. vanaf augustus werden ze weer uit Koedijk gemeld door oa. Sander Schagen en Erwin van Saane.

Eind september is in het Oosterdel ook weer een ijsvogel gezien door Jannes Haanstra.

Gemeente Castricum

Vreemd genoeg is hier in de broedtijd niets gesignaleerd. Op 23-7 was er 1 bij het Hoefijzermeer en op 28 september is er bij de Karpervijver door Kees Rooselaar 1 gesignaleerd. Op het ringstation zijn dit jaar maar 2 ijsvogels geringd.

Overzicht territoria/broedparen per gemeente vanaf 1999 tot en met 2011

gemeente	99	2000	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Alkmaar	1	1		1	1	1	1	1	2	5	3	1	2	1
Heiloo			1	1	1	1	1	1	1	1			1	
Castricum					1	1	1	1	1	2		1		
Bergen								2	1	1	1	1	1	1
Heerhugowaard							1	1	3	5	2	2	1	
Langedijk								2	2	2			2	1
Obdam										1	1	?		
totaal	1	1	1	2	3	3	4	8	10	17	7	5	7	3

Aan de hand van de resultaten kom ik tot het bovenstaande overzicht waarbij kan worden geconcludeerd dat 2012 na een kleine opleving in 2011 de populatie weer terug is op het niveau van de eerste jaren uit het werkgebied van de ijsvogelwerkgroep. 1 mogelijk 3 territoria. Iedereen die hierbij inspanning heeft verleend in welke vorm dan wil ik daarvoor hartelijk danken.

In het landelijke KNNV blad Natura, jaargang 109 nr. 5, heeft in september een artikel gestaan over de belevenissen van de Alkmaarse ijsvogelwerkgroep.

IJsvogelwerkgroep Alkmaar e.o.

postadres R. Polder

Westerweg 232

1815 JK Alkmaar

r.polder1@hetnet.nl

Samenvatting:

resultaten ijsvogelwerkgroep 2012.

De winter van 2012 heeft het aantal ijsvogels in de regio gedecimeerd. na een voorzichtige stijging in 2011 is het aantal territoria gezakt tot maximaal 3.

Met name in de Egmonderhout zijn gedurende de gehele winter ijsvogels gezien en na de koudegolf in januari/februari waren ze er ook nog. Op de meeste andere plekken zijn ze verdwenen en dat na een veel belovende start van baltende ijsvogels in januari bij de Hortus Alkmaar.

Alleen in de Kleimeer en in Bergen zijn tussen de datumgrenzen nog ijsvogels gesignaleerd.

Waar die uiteindelijk zouden hebben gebroed is onbekend gebleven. De Egmonderhout was zeker een territorium maar ook daar zijn geen juveniele vogels waargenomen.

Veel belovend is toch het stijgende aantal waarnemingen vanaf juli. ook bij de hortus waren in augustus en september weer 2 ijsvogels.

Dat alle werkzaamheden van de ijsvogelwerkgroep dit jaar niet veel hebben geholpen mag duidelijk zijn, maar de statistieken laten zien dat het maken van broedwanden wel degelijk helpt.

Ik wil iedereen die heeft geholpen met het onderhouden en maken van wanden en het monitoren bedanken voor de inzet en hulp. Wie meer wil lezen over de ijsvogelwerkgroep verwijs ik naar het volledige jaarverslag op de website van de KNNV en nr.5 van Natura het landelijke blad van de KNNV.

Rutger Polder